

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.
No. 9.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, D. A. DE FREMERY, J. A. SCHOUTEN,
J. H. TELDEERS, J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ,
R. VER LOREN VAN THEMAAT. (DELFT)

N. J. C. VAN HASSELT, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
(AMSTERDAM)

Donderdag
30 Nov. '05.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer J. A. SCHOUTEN, Leeuwenhoeksingel 38, op Dinsdag 3 December 1905, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 4 December 1905, des avonds om 10 uur.

DIËS NATALIS VAN DE SOCIETEIT PHOENIX, 24 NOVEMBER 1905.

REDE van den President der Societeit,
de Heer G. A. KESSLER.

Mijne heeren,
Leden der Societeit Phoenix.

Weer hebben ze geklonken de 12 slagen, die u kondigen dat de Phoenix een jaar meer met zijn breeden wieslag heeft doorkliefd, en verre van in deze woorden een „memento mori” te verstaan, bedenken wij met trots hoe wij heden den verjaardag vieren van een onsterfelijken. Want de stoute legende die ons verhaalt van de in nieuwe heerlijkheid ten assche ontstegen vogel komt ons voor den geest en waar reeds eens deze wonderdaad door onze Phoenix werd volbracht daar twifelen wij niet of bij ons is de legende tot waarheid bekrachtigd.

De verjaardag van een onsterfelijken; is zoo iets logisch mogelijk, wat is een jaarfeest voor iemand wiens jaren te tellen zijn als sneeuwvlokken, voor wien een jaar zoo min nadering is van een einde als dit een eeuw zijn zou? Want is Phoenix niet jeugd, jeugd en waarheid, en zouden we de eeuwigheid van waarheid betwijfelen? Toch vieren we Phoenix-diës maar 't is een jaarfeest van onze eigen jeugd, van onze Phoenix. Voor ons bepalen tijd en plaats ons wezen en waar de 12 slagen een breeden galm van onsterfelijkheid zijn voor den vogel van jeugd, daar mengt zich met dezen een vluggen haastigen toon van voortijlen die door ons gehoord werd en die ons herinnert hoe voor ons een der jaren, die wij onder Phoenix' vleugels doorbrachten, is uitgeluid naar de gewesten van herinnering.

In feestroes werd het thans volrijpe jaar geboren, hoog gestemde vreugdeschal herautte zijn komst, het jonge jaar werd begroet met luiden welkom, solde zijn prille jeugd in jubel met ons door, rijpte tot bezadigde voldaanheid en bracht trainings en studietheoriën in praktijk gedurende den bespiegelenden middenleeftijd. Welverdiende rust bracht de ouderdom mee, tot blijdschap over zijn jongen volgeling zijn laatste dagen weer kleurde met licht en het tenslotte is afgereisd door eerepoorten en feestbetoon den jongen komer bereid. Le roi est mort, vive le roi! Een jonge Koning vraagt huldiging, wij brengen hem dien door den ouden te gedenken. En dus zal ik een oogenblik met u nagaan, welken vorm gedurende het afgelopen jaar de Phoenix vertoond heeft, ook of wij die hem dezen vorm gaven, trotsch mogen zijn op ons werk of ons verwijten moeten dat de wieslag breeder en forseher, de blik trotscher had kunnen zijn.

Zal ik in mijn rede u een overzicht moeten geven van de reeks van feesten die met officieele zekerheid elk jaar in deze lokalen weer hun brandpunt vinden, weer bij u in herinnering moeten brengen de avonden van almanakuitreiking, courantenverbranding, whistconours, corpsdiës en ook die andere avonden

die door meer spontane vreugd wellicht grooter aanspraak maken op onze erkentelijke gedenking zooals een biercomment, dat niettegenstaande zijn germanisme onze harten gewonnen heeft; of kan ik vertrouwend op de oertolligheid van deze opsomming aan u overlaten, de herinnering dezer feesten te bewaren en mij zelf bepalen tot droger doch misschien nuttiger uiteenzettingen die bedoelen u een indruk te doen krijgen van den tegenwoordigen bloei onzer instelling?

Wanneer ik dan tot 'tlaatste besloten ben dan hoop ik dat uw aandacht groot genoeg zijn zal te gedenken het jubileum dat dit jaar door de Phoenix gevierd wordt en dat het jubileum is van 40-jarig eigen beheer.

De Delftsche Studenten-Societeit Phoenix opgericht 1 Maart '47, symboliseerende de innerlijke aansluiting van 't Corps jongelui dat aan de Delftsche Academie den ingenieurstitel nastreefde en als zoodanig ontstaande voor het Delftsch Studenten-Corps dat deze aansluiting naar buiten toonen zou, moest zich zoolang dit aantal studeerenden nog klein was, behelpen met een gehoord lokaal. Dit lokaal werd gevonden boven het koffiehuis Phoenix op den hoek Binnenwatersloot en Vest en kastelein Koens zorgde aanvankelijk voor 't lichamelijk lief en leed der studeerende jongelingschap.

Evenwel, langzamerhand kwam het den studenten voor, dat de juiste verhouding tusschen wel en wee door dezen kastelein niet langer gevonden werd, althans dat een eigen beheer 't weinigje „lief” zou kunnen uitbreiden tot grooter properties. Van 't Kroegbestuur dat daarop 't kloeke besluit nam de proef te nemen met een eigen beheer zijn thans nog de Pres. en de Secr., de heeren Schram de Jong en J. A. Heuff in leven. Zij stelden den eersten directeur der Soc. aan, zij ook engageerden, nadat hij behoorlijke proef in 't schoonschrijven had afgelegd, den heer Mension, die thans nog boekhouder op onze Soc. is. Zeer eenvoudig was de eerste administratie, 2 bedienden en een biljartjongen vormden al 't personeel; maar de eischen werden grooter, de levensstandaard der Soc. hooger en weldra te hoog voor 't bovenzaaltje in het genoemde koffiehuis. Toen moest worden omgezien naar andere lokalen en 't duurde niet lang of men was 'ter over eens dat de Soc. oud genoeg was niet langer bij een ander aan huis behoeven te wonen. Zij had genoeg blijk gegeven van zelfstandigheid om voor 't vervolg een eigen huishoudentje te kunnen opzetten en liet zich dus een woning bouwen, dat daarna gehoord werd, op de Vest; zoo heette de toen nog niet afgegraven Phoenixstraat, op de plaats waar thans de kegeltuin staat. 't Was een zeer vriendelijke behuizing, een model, dat nog zorgvuldig bewaard wordt, toont ons een reeds vrij monumentaal huis van lichten en smakelijken bouwstijl met een groot, over den waterkant uitstekend balkon waar wel plaats op was voor 50 menschen, en met een ruimen tuin waarin op een verhooging een langwerpige Duitsche Gartenlaube was aangebracht.

8 jaren ruim was dit de Soc., gedurende dien tijd was 't gebouw, dat slecht gefundeerd was, in voortdurende verzakking geweest, ontstane scheuren in de wanden, steeds zorgvuldig met krullen opgevuld, kregen langzamerhand groote afmetingen en met deze teekenen van vergankelijkheid voor oogen besloot men nogmaals te verhuizen en thans zelf een woning te bouwen die 'teigendom der Soc. zijn zou. Toen de plannen reeds bijna klaar waren werd de uitvoering ervan verhaast door 'tonnoozel feit dat een der krullen vlam vatte en deze vlam zich langs

de andere krullen door de vele scheuren zoo haastig verspreidde, dat aan blusschen niet te denken viel. Dit was een leelijk ding voor de studentenwereld, geen dak boven 't hoofd te hebben, maar met studentikoze blijmoedigheid werd de avond van den brand een orgel op de ruïne gesleept, een vaatje aangerold en een kroegjool ter heugenis van den dag gevierd. Den volgenden dag stonden de zalen van Eensgezindheid voor ons open en van deze gastvrije lokalen werd gedurende één jaar een zeer ruim gebruik gemaakt. Behalve dat de groote gastvrijheid, den Phoenix in die lokalen bewezen, ons nog steeds met dankbaarheid tegenover deze burgersociëteit moet vervullen zijn wij bovendien den omstandigheden dank verschuldigd dat zij ons daar leerden kennen den kortelings overleden oud-directeur P. H. W. Lübbert Sr. die naderhand onze Soc. gedurende tal van jaren zulke uitnemende diensten bewees.

Ondertusschen was na een logeertijd van 1 jaar de nieuwe woning gereed gekomen, de Phoenix waar hij thans staat, gelegen aan de straat die haar ontstaan en haar naam aan de Sociëteit verschuldigd is, werd in '79 gereed. Sinds dien heeft 'tzelfde dak ons gedurende vele jaren beschut, ofschoon de tijd zijn veranderingen medebracht. Ik zal niet lang stilstaan bij de geschiedenis van deze laatste woning, in 't kort gesproken, het ging den eigenaar goed, al dreigde eens een brand op de leeszaal de boekerij, die uit den vorigen brand zoowat 't eenig geredde was, te vernielen; het gevaar werd gekeerd en onze onroerende goederen stonden aan geen verdere aanvallen bloot.

In 1900 was zelfs dit ruim gebouw niet groot genoeg meer tot berging der leden en verbouwing, breed opgezet en ondernomen onder het bestuur Op ten Noort, Van Waveren, maakte de Phoenix de ruimste studenten-sociëteit van ons land.

In 1902 trof ons een zware slag. Het faillissement Van der Mandele sleepte met zich de 30,000 die wij bij deze firma gedeponeerd hadden waarvan wij echter een tamelijk percentage in den loop der jaren terug ontvingen. Toch was deze dag één, dien wij met trots kunnen herdenken; in 2 dagen tijds waren f15000 door de leden van hun rekening afbetaald en in stede van krom te gaan onder dezen last werd op de ruïne van ons finantieel bezit (de feiten herhaalden zich) een strijkje gepland en een veerkrachtige jool ook ter heugenis van dezen dag gevierd.

En zoo, mijne heeren, zijn wij gegroeid tot wat we zijn, geen huurzaaltje boven een stadskroeg, geen van scheuren gespleten en met krullen gelapte huurwoning zijn meer onze behuizing. Wij zijn de dagen van wording te boven en staan sterk gefundeerd met gave finantieën aan 't hoofd van de rij van Corpsverenigingen, de stoutste, de rijkste, de oudste.

Wij studenten, komen hier, onwetend van de voorgeschiedenis der sociëteit die toch zoo'n overwegende rol speelt in de Delftsche episode van ons bestaan en daarom dienen wij in eere te houden hem die ons zou kunnen verhalen hoe hij eens 't leitje van verteringen kwam overnemen dat, klein als 't was, plaats genoeg bood voor al de namen der kroegleden. Onzen boekhouder, den heer Mension, die even lang aan de Sociëteit verbonden was als deze van een eigen bestaan heeft mogen spreken, breng ik hierbij ons aller bijzondere waardeering, terwijl ik tevens den wensch uitspreek dat wij, studenten, den 12 Dec., datum van zijn jubileum, tot een met recht onvergetelijken dag voor hem zullen maken.

Na aldus met U in vogelvlucht de laatste 40 jaren te zijn doorgesneld moet ik bij 't laatste jaar een oogenblik nader stilstaan en eenige punten scherper aanstippen.

Een groote moeilijkheid gedurende 't afgelopen jaar, bleek de regeling te zijn van de credietsvermeerdering, die in den vorm van saldo's in onze huishoudelijke regeling geslopen is. 't Volkomen stipt handhaven van 't credietsmaximum van f150 scheen het bestuur niet in alle opzichten gewenscht toe; kwam het niet vaak voor dat trouwe bezoekers daardoor verhinderd werden gedurende geruimen tijd verteringen te maken tenzij à contant, wat de kwestie voor de meesten geenszins vereenvoudigde? En toch waren de verteringen dezer leden vaak een groote bron van inkomsten, die beter geoordeeld werd niet geheel te doen ophouden te vloeien. Deze overweging bracht er toe een achterdeurtje open te zetten en een saldo binnen te smokkelen. Maar, 't zij hier openlijk bekend, waar één schaap over de brug was volgden er meer, 't Hollandsche spreekwoord bleek ook voor deze kwestie steekhoudend te zijn, en thans wordt, gij weet 't allen, ook nog wel eens een 2e en volgend saldo toegelaten. Zoo heel verderfelijk is dit nu niet zoolang de toch eenmaal gedulde onwettigheid maar binnen grenzen, vooral binnen tijdsgrenzen blijft, zoolang m.a.w. de afbetaling der saldo's maar vlot van stapel loopt, doch over de moeilijkheden die deze afbetaling met zich brengt valt ernstig te klagen.

Het is een der minst aangename deelen der Thesaurierstaak geworden voortdurend slechte betalens te moeten nalopen, mooie beloften aan te hooren en concessies te verleen of bedreigingen uit te voeren.

Zonder nu te willen overwegen in hoeverre 't voor u persoonlijk juist is gehandeld voortdurend verteringen te maken en slechts spaarzaam te betalen, kan ik u wel verzekeren dat het Sociëteitsbelang belangrijk geschaad wordt wanneer u de gelden der Soc. niet regelmatig doet binnenvloeien. 't Is dus als een blaam voor de leden der Soc. te beschouwen wanneer de afbetaling der gemaakte verteringen moeilijkheden oplevert.

Na de zeer drukke Decembermaand, met zijn Apollo-lustrum, almanak-uitreiking en Senaatsoverdracht had den 28 Jan. een wijziging plaats in het Soc.-bestuur. Als bestuurder traden af de heeren R. Ver Loren van Themaat wegens zijn keuze tot senator en de heeren H. van Ameyden van Duym en R. Berns die ik hier in deze volle vergadering mijn dank uitbreng voor de diensten die zij geruimen tijd onze Sociëteit bewezen hebben. Zij werden opgevolgd door de heeren G. J. M. Goedhart, J. Wijnaendts en P. H. Testas.

Voor Januari luidde het program van feestelijkheden: whistconours en koffievlagoverdracht.

Toen in Maart trad de heer Milo uit 't bestuur, waarin hij eerst als jongste commissaris, daarna als pres. zitting had gehad. Den dank der aanwezigen voor 't geen hij voor de Soc. heeft gedaan zij hem hier door mij als tolk gebracht.

In chronologische volgorde kom ik thans aan de ontkenning der kwestie, die tusschen Sociëteit en Corps hangende was en die reeds geruimen tijd vele Sociëteitsharten en, naar 't later bleek, nog meer Corpsgemoederen met onrust vervuld had. Corps en kroeg stonden tegenover elkaar in 't krijt en 't dreigde een oogenblik onmogelijk te zijn een ernstig confikt te vermijden. Want wilde niet de Senaat zijn oorspronkelijke positie van vertegenwoordiger van 't Corps verruimen, door onder 't motto van waakzaamheid voor den goeden naam van 't Corps' de Corpsverenigingen en met hen de Sociëteit onder zijn controleerd gezag brengen. Al werd dit recht bij latere redactie van 't artikel ook toegekend aan minstens 10 Corpsleden, het Sociëteitsbestuur voelde deze Senaats- of Corpscontrole als een pijnlijken maatregel, nadat de kroeg gedurende een 40-jarig tijdperk van eigen beheer gebloeid had, het opponeerde dan ook en 't confikt was geboren. Ik wil de oude kwestie hier geenszins oprakelen: nadat in een wonderlijk volle vergadering, waar sommige aanwezigen, o gebenedijde belangstelling, zelfs f5 entrée voor betaald hadden, een debat gevoerd was, dat voorbeeldig van orde en goeden toon genoemd mag worden, zag het bestuur zijn beide moties van opponeerenden aard gesteund door een uitgelezen minderheid. Doch hoe keurig de qualiteit, de quantiteit was droevig schraal voor een bestuur dat meende den steun der leden te bezitten.

Zoo werd deze principieele kwestie ten gunste van 't Corps beslist; laat ons hopen, dat nooit een bestuur zoo zijn taak zal verwaarloozen, nooit de leden zoo hunne belangstelling verliezen zullen, dat inneming van buitenaf, door wien ook, noodig zal worden, bovendien, 't moet mij hier van 't hart, laten zij, voor wie thans inzage in alle boeken der Sociëteit een recht is geworden, dubbel zorg dragen dat dit niet 't eenigrecht zij, dat zij als kroeglid bezitten.

Verder verliep 't studiejaar vreedzaam en nauw was de Paaschvacantie geëindigd of de collegezalen werden gesloten om in examenzalen herschapen te worden. De Sociëteit echter bleef middelpunt van een thans kleiner kring van bezoekers, voor hen die geen examen deden, was de kegeltuin gedurende de lenteavonden een sterke magneet, die avond aan avond weer aantrekkingskracht deed voelen. Lang bleven de zalen der Sociëteit geopend, deels door late examens, deels ook door het openingsfeest der T. H. S., in afwachting waarvan de deuren geopend bleven. Het is hier niet de plaats lang uit te wijden over deze gewichtige gebeurtenis, die een dageraad van waarlijke studievrijheid doet gloren, slechts merk ik op, dat dien dag de Sociëteit een illuster gezelschap herbergde van goud bestikte kamerleden, zooals slechts zelden in deze lokalen zal worden terug gezien. Toen sloot de vacantie de zalen tot de Septembermaand weer in 't land zou komen.

Maar 't was een droevige aanvang van een nieuw jaar, dat ons wachtte. Toen wij hier eind Augustus begin September weer terug kwamen, bereikten ons de berichten van 2 zware zieken en toch, hoe ernstig de tijdingen ook luidden, trof ons nog onverwacht 't doodsbericht dat spoedig volgende ons meldde hoe Sam Dunlop, ons aller makker, van velen een vriend, was overleden. Hij was eereid van 't Bestuur en aan hem

ging voor de Societeit een jonge man verloren, die vol hart en toewijding zijn bestuurstaak behartigd had en die in zeer wijde kringen zijn vrienden telde.

Zeer spoedig daarop liep ook het andere ziekbed ten einde, waarop onze Oud-Directeur, de heer P. H. W. Lubbert Sr., gedurende de laatste weken van zijn leven lag uitgestrekt. Reeds vaak waren woorden van erkentelijkheid van Societeitswege gesproken aan dezen naam verbonden, maar waar thans, de ook na zijn aftreden op de Societeit nog zoo bekende figuur niet meer in ons midden zal verschijnen, niet meer de 12 slagen heeft geluid op dezen avond zooals hij placht te doen, daar wil ik aan zijn gedenking een woord toevoegen van groote dankbaarheid voor den man, onder wiens bekwamen ijver de Societeit is gegroeid tot groote kracht. Wij zullen zijn gedachten weten in eere te houden.

Voor onze directeur waren dit zware en uiterst vermoeiende dagen; vergde niet de groentijd met al zijn drukte zijn gespannen aandacht, terwijl dit treurig feit was voorgevallen?

De wijze waarop hij gedurende deze moeitevolle dagen geen oogenblik zijn post minder nauwkeurig waarnam is boven lof verheven.

Zoo waren de omstandigheden, waaronder 't weerzien in September plaats had verre van vroolijk, maar indrukken van welken aard ook, worden spoedig door andere verdrongen, de vroolijkheid en 't kostelijk genot dat 't weerzien van oude bekenden ons biedt, braken zich weldra baan om ten slotte den groentijd weer te maken tot dien uitgelezen tijd van gezelligheid, die hij pleegt te zijn.

Dat de groenen deze gezelligheid niet verhoogen noch afbreuk doen, maar voor de meesten van ons ouderen volkomen een quantité negligeeable zijn, een horde die door zijn vaak kluchtigen vorm hoogstens een oogenblik onze vroolijkheid gaande maakt, is niet te ontkennen, noch te veranderen. Wij, die meerendeels aan onze vrienden en ons zelf genoeg hebben, geven ons geen overgroote moeilijkheid meer de kern te ontbolsteren van den vaak onooglijken vorm die zich aan ons komt voorstellen, toch wil ik hier er nogmaals op wijzen hoe door den delinquent zelf bijna alles wat hem weervaart ernstig zal worden opgevat en indruk zal nalaten. Daarom spreek ik hier als mijn meening uit dat wij ouderen verkeerd handelen, groenen in onze kring vast te houden zooals vaak voorkomt, zonder hen iets anders te schenken dan zoo nu en dan lauwe aandacht, hen daarbij de gelegenheid ontnemende zich met den kring vertrouwd te maken waarin zij later nog vaak zullen verkeeren.

In October moest alweer een omzetting plaats hebben in 't Bestuur. De heeren J. Wijnaendts, P. H. Testas, B. Koch, P. van Hattem en L. Sloth Blaauboer moesten om verschillende redenen uittreden, zij werden opgevolgd door G. A. Wiemans, C. Rueb, L. Reynvaan en G. M. Biegan, terwijl het eerlid van 't Bestuur, de heer H. van Ameyden van Duym, welwillend genoeg was het secretaris-ambt op zich te nemen, nadat hij reeds sinds September de taak van Wijnaendts als inventaris had vervuld. Een woord van dank voor deze lofwaardige opvatting van de taak van eerlid zij hem hier gebracht.

Terwijl ik verder de afgetreden bestuurders namens de Societeit dank betuig voor de door hen bewezen diensten, wil ik hier nog een enkel woord aan toevoegen. Ofschoon ik zelf weldra behooren zal tot de lijst dergenen die korter dan 1 jaar bestuurslid geweest zijn wil ik hier niet de gelegenheid laten voorbijgaan er op te wijzen hoe deze snelle bestuurswisseling het Societeits-belang schaden moet. In deze zaal, waar onder de aanwezigen zich stellig menschen zullen bevinden, die eens geroepen zullen worden de Societeits-belangen als bestuurslid te behartigen, lijkt 't mij de plaats er op te wijzen hoe alleen dan samenwerking tusschen directeur en bestuur een juiste verhouding tusschen bedienden en bestuur mogelijk kan zijn wanneer 't bestuur door lange zitting zich met zijn taak vertrouwd heeft. Men houde wel in 't oog dat de Phoenix van onze geringe ondervinding de moeilijke taak vergt een zaak te beheeren die onder de grootste Societeits-zaken van 't land behoort en al worden we hierin bijgestaan door een bekwaam directeur vol toewijding, zij die een candidatuur voor de Societeit aanvaarden dienen wel te overwegen of zij geruimen tijd hun diensten aan het Societeits-belang beschikbaar kunnen stellen.

De reeks van feestelijke Vrijdagen die de Societeit tot Kerstmis oplevert, te beginnen bij den eersten kroegjool, wanneer 't eerste jaar pogingen doet de barrière die hen van de ouderen scheidt, te verbreken tot den Vrijdag van den 10en Nov., toen 't Whist-concours verspeeld werd scheen eindelijk te zullen worden onderbroken, doch Weerbaarheid

zorgde er voor de leemte aan te vullen. Den 16en Nov. was de Societeit voor Weerbaarheid met zijn introducés, waaronder ook dames, geëmancipeerd, de kroeg had zich gehuld in den mysterieusen rooden schemer die bij een dames-bezoek de intimiteit dezer lokalen pleegt te verhoogen, palmen en muziek zorgden voor harmonie van kleuren en toonen en zoo stelde 't geheel Weerbaarheid in staat haar gasten een waardige ontvangst te bereiden.

In den loop van 't afgelopen jaar was ook Apollo eenmaal de gelegenheid geboden een dergelijken middag toe te voegen aan haar feestprogram. Gastvrijheid is een van de eigenschappen waarop de Phoenix trotsch is, Debating en Vrije Studie konden, waar het verzoek werd ingediend, voor hun lezingen rekenen op vrije beschikking over de leeszaal, trouw hield Apollo op de eetzaal haar repetities, voor Laga werd de Societeit op den dag der onderlinge geëmancipeerd, Igov geboren en getogen op dezen bodem gaf blijk van haar bloei door hier een uitstekenden avond te organiseeren, steeds was de Societeit met haar ruime behuizing de gulle gastvrouw, daardoor een onmisbaren schakel smedende in den keten, waarmee het Corps zijn leden, in gemeenschapl ijke geuechtheid tot dit Corps, te zamen bindt.

Reeds bracht ik daareven bij u in herinnering ons zwaar finantieel verlies bij 't faillissement Van der Mandele geleden; ik ben er verheugd over nog juist in staat te zijn u mede te deelen hoe de invloed van dit verlies niet langer merkbaar is aan de uitstaande schulden der Societeit.

Terwijl direct na den slag de afbetaling van leveranciers 3 maanden achter kwam, is deze achterstalligheid thans weer volkomen hersteld en is in de afgelopen maand een basis gelegd, tot een nieuw overschot. In de vorige Diërede werd gewaagd van zwakke finantiën, van pogingen tot sterking die zouden worden aangewend; ik kan u melden dat deze pogingen gewenschte resultaten opleverden. De winst die met f 4000 stijgen moest, steeg door de genomen maatregelen met nagenoeg het gewenschte bedrag. Een balans, de eerste, die onder 't systeem van dubbele boekhouding werd opgesteld, geeft een juist overzicht dezer cijfers, en ik heb reden te verwachten dat over dit jaar het winstcijfer niet kleiner zijn zal. Toch blijft de toestand zuinig beheer noodzakelijk maken, want waar het ledental tot uitbreiding der lokalen dwong daar is uitbreiding der administratie langzamerhand een dringende eisch geworden. De uitvoering van plannen in dezen geest kan duur zijn en in afwachting daarvan zal 't noodig blijven winst te maken, wat anders een koopmanschapl ijke streven is dat niet in de lijn van onze instelling ligt. Dat ik in staat ben, u dit vrij gunstig beeld van onze finantiën te vertoonen moet stellig geweten worden aan den ijver van onze directeur, wiens toewijding velen van ons herhaaldelijk uit eigen ondervinding hebben leeren kennen. Ik geloof namens u allen te spreken als ik hem hulde breng.

In de bezittingen der Soc. had weinig verandering plaats, want, behalve door de aanschaffing van een voorwarmer en van een bureaucylinder, groeiden deze eigendommen niet belangrijk aan, terwijl de geheimzinnige vermindering, die zich vooral ten aanzien van licht verplaatsbare artikelen openbaarde, grootendeels ophield, sinds op deze artikelen met onuitwisselbare letters de initialen der Soc. gestempeld zijn. Dit bewijst tenminste dat 't aantal analphabeten in ons Corps gering is, ja een ander verschijnsel doet zelfs nog hogere ontwikkeling vermoeden; want velen van ons hebben tot hun schade ontdekt, hoe een dictaat, onbeheerd in de garderobe achtergelaten, een precair bezit genoemd kan worden; voorwaar een buit die de wetenschappelijke ontwikkeling onzer Corpsbroeders eer aan doet.

Het zij mij echter vergund na aldus de lichtzijde dezer onwaardige quaestie te hebben opgespoord, mijn volle verontwaardiging uit te spreken over 't feit, waarvan de schaduwzijde niet nader behoeft te worden aangeduid.

En zoo mijne heeren, meen ik in mijn rede de voornaamste punten die mij ter bespreking wenschelijk voorkwamen te hebben behandeld. Slechts wil ik thans nog enkele woorden spreken tot 't eerste jaar. Waar na een langen groentijd de plechtige rede van den president van ons corps voor u de poorten die toegang bieden tot dit corps waardig ontsloten heeft, en uw eerste binnentreden een niet ligt te vergeten oogenblik van stemming voor u geworden is, daar is 't tot mijn spijt een jarenlange traditie geworden dat uwe eerste zelfstandige schreden op de Soc. doorgaans wankel zijn van een weidsch diner, uwe eerste zelfstandige gedachten troebel en nog slechts scherp genoeg voor 't schrijven van bonnetjes. Dit spijt mij daar van uw jonge studentenleven dat als bruisende wijn sterkend en weldadig voor u worden moet, het Corpslidmaatschap

u slechts 't etiket verschaft terwijl de essence de bouquet gevonden moet worden in de vereeniging en voor allen in de Soc. Eenige woorden van welkom, tot u gesproken bij de openstelling dezer lokalen voor u, had ik dan ook gaarne tot u gericht, doch deze gelegenheid deed zich niet voor.

Eenmaal lid van 't Corps hebt gij deze waardigheid als van zelf sprekend verbonden aan het lidmaatschap zijner vereenigingen. Hieraan deedt ge wel, minder goed doch verklaarbaar is 't, dat ge u geen rekenschap gaf van de moreele rechten en verplichtingen aan dit lidmaatschap verbonden. Toch bestaan ze en laat mij u zeggen, dat de Soc. als verplichting van u eischt belangstelling te uiten in 't geen haar weervaart en de reglementen en bepalingen door wet en traditie gesteld na te komen, ten einde zoo doende haar bloei en prestige te bevorderen.

Dan biedt zij u het groote voorrecht uw karakter te vormen, want waar gij in uw studiekamer misschien schoone levens-theorien ontwikkelt, hier, op de Soc. biedt de studentenwereld u de eerste levenspraktijk, hier leert ge uw vrienden vinden, hier wordt door wrijving van scherp kritische beschouwingen een kritiek gevormd die zijn scherpte en daarmee het voor u zelf schadelijke verloren heeft, hier eindelijk leert ge langzamerhand onderscheiden wat tot u behoort en wat buiten u staat; 't laatste zult ge dan terzijde stellen zonder het de scherpte van uw oordeel na te zenden. Dan ook zal zij u het voorrecht schenken gezelligheid te vinden, u de plicht opleggen gezelligheid te verspreiden.

Als variante van een fransch gezegde, zou kunnen dienen: „de wijn is gegeven leegheid van geest te verbergen”, geef niet den indruk of dit op u van toepassing ware. Laat uw feesten van geest getuigen en zoo de wijn niet ontbreekt, laat zij een ornament, een luister blijven, geen middel tot bereiking van wat de Engelschman tot onze schande Dutch spirit noemt.

Een plicht van u is de bepalingen der traditie na te komen; meen niet dat dit een uiting is van oud-liberale vrijzinnigheid, het zijn eischen door ons ouderen, aan u jongeren, gesteld op ons eigendom, waar we u hebben toegelaten. Het is met vreugd dat we zien hoe elk jaar ons ledental groeit, maar de vreugd wordt zeer verdeeld als we bij de nieuwe leden de bescheidenheid missen die de waardigheid van onze instelling van hun eischt. De meesten van u hebben na den groentijd ondervonden hoe herhaalde ontgroeningspraktijken noodig bleken voor gij begreep welke vormen van u vereischt werden; dat dit noodig was doet de waarde van uw inzicht geen eer aan en wijst wellicht op de noodzakelijkheid in zekeren zin den groentijd te verscherpen. Zoo gij evenwel aan een trouw bezoek een bescheiden optreden weet te verbinden zult gij de kern worden van een nieuwe krachtige generatie die waken zal voor 't Societeitsbelang en die den bloei van den Phoenix verlengen zal tot in lengte van dagen. Met dit schoone toekomstbeeld voor oogen wil ik dezen Diësmorgen mijn glas uitbrengen op den voortdurenden bloei der

SOCIETEIT PHOENIX.

TOESPRAAK *)

GEHOUDEN DOOR

den Heer W. C. KORTHALS ALTES,

BIJ GELEGENHEID VAN

zijn Installatie als President van den Senaat van het D.S.C.,

op Maandag 27 November 1905.

Mijne Heeren Leden van het D. S. C.

Waar wij nog weinig weten van den omvang van onze taak, van hetgeen wij als Senaat kunnen doen, nog niet in de gelegenheid waren elkanders ideeën hieromtrent te leeren kennen, is het onmogelijk nu reeds uit te spreken wat onze plannen zijn.

Alleen wil ik trachten enkele gedachten te uiten, gedachten die verband houden met ons Corpsleven, in de hoop, dat U daar uit kunt zien door welke beginselen ik mij zal laten leiden.

Zooals in de natuur al wat leeft is in een toestand van voortdurende verandering en deze plotseling sterk optreedt bij de vorming van nieuwe soorten, zoo is naar mijne overtuiging het Corps gedurende de laatste jaren in een tijdperk van overgang, waardoor het zal moeten komen van

*) Met toestemming van den heer Korthals Altes hebben wij van zijn toespraak slechts dat deel opgenomen, dat van meer algemeen belang geacht mag worden.

een gezelschap bestaande uit weinig leden, omgeven door een bepaalde maatschappij, tot een machtige corporatie, die in overeenstemming zal zijn met den inmiddels veranderden tijdgeest.

Er zijn er die aan het oude willen vasthouden, terugdenkend aan het schoone verleden stemt het hun droevig te moeten zien hoe daar dierbare gebruiken en instellingen, verloren gaan. Maar een gevoel van weemoed bij het scheiden mag ons niet belemmeren in onzen groei, wij moeten vooruit, wij moeten medegaan met onzen tijd, opdat het komende geslacht in het Corps niet een anachronisme zal zien.

Dat ook ik het bestaan van deze veranderingen niet met gelijkmoedigheid kan constateeren, vloeit voort uit het feit dat zij samengaan met betrekkelijk zwak Corpsleven, met weinig belangstelling.

Want, Mijne Heeren, willen wij komen tot een waarachtig hooger vorm, dan zal er gedurende den tijd van overgang moeten zijn intens leven, dan zal iedere strooming, iedere richting zich sterk moeten uitbeelden, opdat wij daarmede beter kunnen zien welken weg wij moeten inslaan.

Betrekkelijk gering is de invloed die wij kunnen uitoefenen op den loop der dingen, want zooals een eikel zal uitgroeien tot een boom, zoo zal het Corps, door bepaalde personen en gebeurtenissen gestuwd, een anderen vorm aannemen. Maar waar wij zien dat de bodemsoort, 't klimaat en de omgeving zullen bepalen den wasdom en de schoonheid van dien boom, daar hopen we dat ook wij, bewust, een invloed ten goede zullen kunnen hebben.

Zoo zullen wij de totstandkoming van de noodzakelijke hervormingen moeten bevorderen, er voor zorg dragen dat het Corps zich aanpast aan zijne uitbreiding aan de moderne ideeën, dat er plaats is voor hen die streven naar levensverfraaiing.

Maar hierbij mogen wij niet eenzijdig te werk gaan door met het binnenhalen van het nieuwe het oude te verwerpen; veeleer zullen wij moeten onderzoeken welke beteekenis de bestaande tradities en gebruiken hebben en dan zal het dikwijls voorkomen dat zij na deze kritiek van meer waarde voor ons zijn.

Wie voelt niet de groote tegenstelling tusschen een feest, een kroegjool, en filosofische bespiegelen, mijmeringen op het gebied van den geest; en toch kunnen wij ons aan beide overgeven.

Vieren wij een gezond en waar feest dan zullen wij rond gaan, vreugdedronken, vergetend smart en haat; opgewonden gelukkig zijnde, zullen wij de andere ook zoo willen zien, ons één met hen willen voelen en dan zal krachtiger dan ooit een gevoel van vriendschap voor de menschen, in ons zijn; — in zulk een stemming is de afstand die de menschen van elkander gescheiden houdt, opgeheven.

Al mag een kroegjool een banaal en plat uitzicht hebben, en al zullen wij er naar moeten streven de officieele feesten te doordringen van meer gezonden geest, zijn waarde kan men niet meer wegeijeren, wanneer daar twee menschen vrienden zijn geworden, twee menschen die anders onbekend aan elkander voorbij zouden gaan.

Worden wij te ver medegesleept door onzen drang naar genot, door onze hartstochten, dan zal een oogenblik van terugslag komen, zullen wij tot nadenken zijn gestemd.

Er zijn er onder U die menen dat men zonder dat ook tot elkaar kan komen, dat al die omhaal overbodig is, dat dit kleine middelen zijn den mensch onwaardig, maar wij kunnen deze kleine middelen niet ontberen, het kleine zullen wij naar waarde moeten schatten om de groei van het hooge in ons mogelijk te maken.

En wacht U voor dorheid, stilstand en leegte, dat is de dood van alles.

Er is veel onwaars in de tegenwoordige feesten, in de aanstellerij waarmede vele ons een afkeer doen krijgen van uitgelatenheid, maar laten wij hierdoor het mooie in onze samenleving niet vermoorden.

Er loopen hier Janstudenten rond, die drinken om te vergeten, te verdrijven de gedachte aan hun zwakte, hun plichtsverzuim, die in den kunstmatig opgekweekte feeststemming zijn om er niet aan te denken dat het examen wacht en daarmede mislukking, en zal U het zien hiervan weemoedig stemmen, al zult gij een afkeer krijgen van een dergelijke feestviering, toch kunt gij dan zelf wel feesten wanneer ge U gelukkig, vroolijk, uitgelaten voelt.

(Zie vervolg Tweede Blad.)

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 30 NOVEMBER 1905. No. 9.

Waar wij zien dat een betrekkelijk klein deel der leden belang stelt in ons Corpsleven, moeten wij zoeken naar aanleidingen en gelegenheden, om de goede invloed die uitgaat van het Corps, te laten werken in een breedere kring, opdat men het ieder zal kunnen aanzien dat hij Corpslid is geweest.

In zijn inauguratie-rede wijst de Groningsche Rector er op dat er twee eigenschappen zijn die thuis hooren in de studentenwereld: „jovialiteit en fideliteit”. En ik meen dat daar tegenwoordig niet genoeg de nadruk op wordt gelegd.

De veranderingen in de maatschappij maken een intens Corpsleven meer dan ooit noodig, omdat, waar van ons later meer gevergd zal worden dan voorheen, wij als mensch krachtig, veelzijdig moeten zijn, omdat wij hoog moeten staan om niet te bezwijken voor de verleidingen der moderne maatschappij, ons niet te laten leiden door winstbejag, opdat wij later als ware menschen zullen overwegen de vraagstukken waarvoor wij worden gesteld, zullen vervullen de plicht die ons is opgelegd.

De noodzakelijkheid van een nauwgezet finantieel beheer in verband met de uitbreiding van Corps en Vereenigen heeft tot eenige nieuwe artikelen in de Corpswet geleid, die wij zullen moeten uitvoeren. Ik reken hierbij op de medewerking van de besturen der Corpsverenigen, omdat ik het plan heb de doelmatigheid van deze artikelen te overwegen, wat alleen kan geschieden door ze krachtig door te voeren.

Het behoeft ons niet te verwonderen dat de Commissie tot Behartiging van Studiebeleggen, die indertijd erkend werd door den Raad van Bestuur der Pol. School onder voorwaarde dat zij haar jaarverslag aan de goedkeuring van genoemde Raad zou onderwerpen, te gronde gaat. Wanneer wij inzien dat de T.H.S. er is voor de studenten en er over de colleges van enkele docenten nog dezelfde opmerkingen zijn te maken als die welke jaren geleden in de collegeverslagen stonden, dan moeten wij er van overtuigd zijn, dat onder de ingeschrevenen een instelling moet komen, die onze wenschen en grieven duidelijker kenbaar maakt.

En waar wij nu zonder hoovaardij kunnen zeggen dat men in dit opzicht het meest mag verwachten van de Corpsleden, ligt het op onzen weg te trachten hierin verbetering te brengen. Wanneer wij dit doen, mogen wij bij de vorming van een nieuwe Commissie, ons niet laten beheerschen door de vraag, zal deze door de betreffende autoriteiten erkend worden, maar moeten wij er van uit gaan, dat een instelling, die is gegrond op een gezonden basis, beoogend een goed doel, op den duur zelf haar goed recht zal toonen.

Er zijn belangen die alle ingeschrevenen aan de T.H.S. gemeen hebben, en het zou dus rationeel zijn, wanneer deze gezamenlijk hiervoor op wilden komen, zoodra dit

FEUILLETON.

Feestavond.

Toen wij Dinsdagmiddag de buitenwatersloot afliepen pal in den harden wind op en ons verbaasden over het altijd mooi zijn van het Hollandsche landschap, hadden wij zeker niet gedacht daar 's avonds wederom langs te gaan.

Dit geschiedde zoo.

In de Hoorn aangekomen, eenigszins kouwig van den tocht door den wind, wilden wij even ergens gaan zitten zij 't niet zoozeer om te rusten, als wel om het vreemde van 't hokken in een klein dompig kroegje terwijl de zon helder schijnt.

Wij stapten alzoo binnen in het kleutrige huisje met 't woord „Café” er op, dat toebehoorende aan de Wed. van Arkenstein, ons dien avond zooveel buiten 't gewone doen omgaande genoeg zou verschaffen.

't Is een van de laatste huisjes links van den vaart, niet ver van 't witte houten brugje, dat de eene zijde van het gehucht met de andere verbindt.

echter onmogelijk blijkt te zijn, zullen wij het alleen moeten doen.

Indien hierbij op veler medewerking kan gerekend worden, lijkt het mij niet misplaatst in volgende almanakken weer collegeverslagen op te nemen, waarin wij onze grieven tegen de inrichting der T.H.S. en de wijze van doceeren kunnen uiten. In verband hiermede kunnen wij overwegen de mogelijkheid van het instellen van faculteitsbesturen die deze rubriek dan kunnen redigeeren en het Corps kunnen voorlichten bij studieaangelegenheden.

In ieder geval is het onzen plicht op te komen voor de belangen die verband houden met ons Corpsleven, waarin de Wet voorziet door aan den Senaat op te dragen te waken in 't algemeen tegen alles, wat de vrijheid van studie of van het studentenleven mocht bedreigen.

En al geloof ik, dat wij in dit opzicht geen vrees behoeven te koesteren, nu wij in den Rector Manificus kunnen zien, iemand die als Hoogleraar steeds heeft blijk gegeven eene groote belangstelling voor de studenten en hun Corps te bezitten, moeten wij, nu er met den overgang van Pol.- tot Techn. Hooge School verschillende nieuwe regelingen gemaakt worden, met een wakend oog toezien naar hetgeen geschiedt in de gebouwen in en om onze stad, te meer daar het aantal Professoren dat niet kent de waarde van onze corporatie en dat daardoor moeilijk zal inzien dat het Corps evenveel moet bijdragen tot de vorming van den ingenieur als de T.H.S., inmiddels grooter is geworden.

De schoonste karaktertrek van den Nederlander is zijn behoefte aan vrijheid, de schoonste, omdat we daardoor alleen kunnen komen tot hooge individualiteit, en wij moeten er voor waken dat het beginsel van vrijheid blijft heerschen in onze Studentenwereld.

In tegenstelling met andere landen hebben wij altijd gehad onder de studenten van een Hoogeschool één vereeniging en wij moeten die toestand handhaven. Want behalve dat er van zulk een Eenheid kan uitgaan een groote kracht, waarvan de geschiedenis van 1862 ons het bewijs geeft, zullen wij hierdoor tegengaan dat de studeerenden aan eenzelfde instelling gesplitst worden in elkander vijandige coterieën.

Mijne Heeren, in de hoop dat ik zal kunnen bijdragen tot de bloei en de macht van deze Eenheid, van het Delftsch Studenten Corps, naar binnen en buiten, sta ik, omringd door mijne Mede-Senatoren, vervuld van enthousiasme, aan het begin van mijn taak.

Ik heb gezegd.

Oproep aan alle Studenten.

Een oogenblik vragen wij Uw volle aandacht en belangstelling!

Wat wij U gaan voorstellen kan aan U allen, zonder één uitzondering, zulke onbetwistbare voordeelen opleveren, dat het ten zeerste Uw aandacht waard is.

—o—

In de gelagkamer gekomen, struikelden wij schier over een heg van opeengestane stoelen en zeide ons het voor gevoel dat wij hier waren in een tooneelzaal-in-wording.

Beter toekijkende zagen wij aan 't eind van de lage zaal een groot gat in den wand, naar schatting 5 M. lang en 3 M. hoog.

Door de opening zag ons oog een bruin kamercolies en wat gele lappen, die van de balken boven 't tooneel afhankelijk, iets voor ons schenen te willen verbergen.

2 mannen waren bezig wat op 't tooneel rond te horten, te verschuiven en te verdoen, terwijl een wat-stuursche juffer in 't buffet toeschouwde.

Wij bestelden het een en ander en zetten ons neer op de 3e bank van achteren, daar slechts de laatste rijen in goede ordstonden en wij niet wilden hinderen.

Spoedig werden wij door een der praatzieke tooneelisten ingelicht omtrent het wezen der ons nog wat duistere zaak.

Het fanfare-corps uit de Hoorn, C.-dur, gaf dien avond eene uitvoering; er zou gespeeld worden door het Orkest en de leden zouden voordrachten houden en zelfs blijspelen opvoeren.

Hoe groot het Corps wel was?

„Zestien man”. luidde het antwoord.

Naar aanleiding van een paar artikels in het S.-W. is opgericht een:

Vereeniging tot het uitgeven van „beknopte handleiding” bij het onderwijs aan de Technische Hoogeschool te Delft.

Als comité van voorbereiding willen wij U in hoofd-trekken de bestaans-wenschelijkheid en de wijze van werken dezer vereeniging uiteenzetten.

—o—

Wij gelooven in Uw aller geest te spreken, wanneer wij constateeren, dat de wijze, waarop wij door „dictaat-maken” op de colleges de materie voor onze studie moeten verzamelen, allengs meer en meer als een onhoudbare toestand gevoeld wordt en als een bijkans onoverkomelijke hinderpaal voor een vrije ontwikkeling van het peil der studie te Delft, voor waarlijk „Hooger Onderwijs”.

U alle nadeelen van dezen toestand uitvoerig te schetsen lijkt ons overbodig, daar Gij ze maar al te zeer zelf ondervonden en gevoeld hebt; enkele der voornaamste bezwaren willen wij echter in 't kort formuleeren.

De omvang en uitgebreidheid der meeste vakken heeft, in verband met het betrekkelijk geringe aantal collegereuren voor ieder vak beschikbaar, geleid tot een dikwijls zóó snelle behandeling, dat de collegianten, alle aandacht en inspanning noodig hebben om het gesprokene te verstaan en te onthouden ten einde het te kunnen opschrijven en van begrijpen meestal geen sprake kan zijn.

Niet, doordat het behandelde onderwerp zoo zwaar, zoo **moeielijk** te begrijpen is; maar alléén doordat het opschrijven zóó buitengewoon snel moet gaan, dat het alle aandacht vergt, en ieder verstandelijk doordringen in het gesprokene onmogelijk maakt.

Het resultaat is, dat een zoodanig college — en er zijn er meerdere zoo — bijna uitsluitend neerkomt op **de verveluldiging van de voordracht van den hoogleeraar** op een methode, die toch na L. Jz. Koster's bekende uitvinding veel van hare voordeelen verloren heeft!

Maar er is meer!

Bij vele practische vakken, — waarbij, vóór er van een wetenschappelijke, intellectuele behandeling sprake kan zijn, de kennis van een groote dosis „feiten”, empyrische formules en elementaire theoretische beschouwingen noodzakelijk is, — wordt een groot deel van de beschikbare college-tijd besteed aan het dicteeren en op schrift brengen dezer vaak zeer eenvoudige grondslagen, zoodat voor een dieper doorgaan en een meer beschouwende studie de tijd, zoo niet geheel ontbreekt, dan toch veel te beperkt is geworden.

En hieronder lijden allen: de professoren, die in plaats van leiders en wegbereiders bij onze studie te zijn, vaak tot werktuigelijk dicteeren gedoemd zijn, — de studenten op wie dergelijke colleges ambitie-doodend werken en die vrijwel geen tijd voor eigen studie beschikbaar houden, —

En of er dames zouden meespelen?

„Neen, die rollen worden door ons zelf vervuld.”

Geen schoone jonge boerendochters zouden hare gaven ten toon spreiden, geen natuurlijke bevalligheid, als alleen een openluchtlevens zonder conventie kan geven, zou zich op de planken bewegen.

Het was jammer; de reden scheen te zijn, volgens onze vriendelijke zegsman, dat er dan achter de coulises meer te verdienen viel dan er voor.

„Is dat tooneel hier altijd?”, vroegen wij, ons niet herinnerend ooit van 't bestaan van dergelijk wereldsch ding in de Hoorn gehoord te hebben.

„Neen, 't is anders een wagenshuur; komt er nu voorstelling, dan gaat het schot er uit, wat planken zetten we als stellage en klaar is 't.”

Met 't schot werd hier bedoeld een gele planken-complex, die het gat van den buitenmuur, toegang gevend tot de wagenstal, gewoonlijk vult.

Reeds dadelijk was het in ons helder geworden, dat het niet mogelijk zou zijn deze gelegenheid, eens wat boersche

en niet het minst het Onderwijs, dat zoo het praedicaat „Hooger” ten eenenmale onwaardig is!

—o—

In dezen, zeker niet te zwart geschilderden toestand meewij een flinke verbetering te kunnen brengen door, wat wij reeds als het doel van de nieuwe vereeniging vooropstelden en ook inderdaad allereerst op onzen weg ligt: het uitgeven van **beknopte handleidingen**.

Wat wij hieronder verstaan?

Geen uitgebreide, uitgewerkte dictaten, die alles zouden inhouden, wat op de colleges behandeld wordt, maar: **eenigszins uitvoerige uittreksels**, die de grondslagen zullen bevatten, — de formules en hunne afleidingen — de ruggegraat zullen geven van het behandelde onderwerp, **den algemeenen gedachtengang** voorop stellen, — kort en helder geformuleerd — die het **algemeene** zullen geven en het **bijzondere** voor de behandeling op de colleges zullen overlaten.

Dus niet om de colleges te vervangen, evenmin om uitgebreide studiewerken overbodig te maken, maar om ze **voor te bereiden** — zooals de H. B. S. ons de studie der Hoogere Wiskunde mogelijk maakte, — om ze **méér productief, méér intellectueel** te maken door de grondslagen te geven, waarop de docent kan voortbouwen, die hij als bekend kan aannemen en waaraan geen kostbare tijd meer behoeft te worden verspild.

Dàn komen de colleges pas goed vrij voor het waarachtig Hooger onderwijs; dàn verkniezen wij ons niet meer in het haastig dictaat-gejaag, — eentonig, geestdoodend gedoe; — dàn kan de vrije studie tot haar recht komen; dàn is er geen droog gedictéer en schrijfkrimp meer!

En, last not least, voor den afgestudeerde zullen deze handelingen een niet genoeg te waardeeren schat zijn, diè hem op de snelste en eenvoudigste manier te hulp komt, wanneer na jarenlange praktijk zijn geheugen hem eens in den steek mocht laten.

—o—

Dit alles is zeer wel uitvoerbaar.

Slechts op één voorwaarde echter: **dat wij Uw aller steun hebben**, dat Gij allen **door lid te worden van onze vereeniging** ons moreel en finantieel steunt!

De finantieele lasten kunnen trouwens zeer gering zijn: f 0,25 á f 0,50 per lid, naar gelang van het aantal leden.

Een bestuur kan dan gekozen worden, bestaande uit een betrekkelijk groot aantal personen van wie eenige als Dagelijksch Bestuur de algemeene leiding der vereeniging op zich kunnen nemen, terwijl de andere — in commissiën verdeeld — de uitgave der handleidingen kunnen redigeeren.

Met medewerking van de leden is dan gemakkelijk een aantal goede dictaten en uittreksels te verkrijgen en de bewerking kan, — naar wij hopen met de medewerking

kunst te aanschouwen, voorbij te laten gaan.

Of het mogelijk zijn zoude, de voorstelling bij te wonen.

Deze gelegenheid bestond.

Tegen een entrée van 50 cents, met inbegrip van programma, zou ons de toegang open staan.

„k Zal U er een laten zien”, antwoordde onze vriend op desbetreffende vraag, en uit de clubkast des fanfarecorps haalde hij een keurig papier te voorschijn, waarop de heerlijkheden van den avond stonden vermeld.

Welk een verschieft van heerlijkheden opende zich daar voor ons oog!

Een voordracht als Tinus Kolenschop, als feest op 't durp, wie zou het willen verzuimen, als hij de kans had het te zien?

En gij, mijn Teun de Nachtwacht, zijt ook weer daar, — uw muts over 't fonklend oog, den ouderwetschen ratel in de hand, u niet nog eens te aanschouwen, 't ware zonde.

En waar zag men ooit vroolijker blijspelen als „Een gezellige kamer” en „Het spreekuur van den dokter”?

En zou het fanfarecorps niet spelen — zoete melodijen en pootige marschen?

Wijs mij aan de marsch die 't haalt bij „Vive Schijndel”,

van den betrokke hoogleraren, — aan een ingenieur, assistent of student worden opgedragen. *)

Ook de prijs behoeft niet hoog te worden; men bedenke slechts, dat het vrij lijvige boekje, dat „Leeghwater” van een college van Prof. Holst uitgaf, f 0,75 kost en de „bijlage Q” die voor het landmeten al vrijwel geeft, wat wij bedoelen, eenzelfde bedrag.

—o—

Maar nog eens: **Uw aller medewerking is noodig!**

Nu eens geen laksheid en geen onverschilligheid, geen: „wat kan 't mij eindelijk schelen,” òf: zonder mijn hulp komt 't er ook wel.”

Laten wij nu eens toonen, waar aller belangen en onze beste belangen op 't spel staan, tot iets in staat te zijn!

Laten we — waar onze hoogleraren bezig zijn door een moeitevolle en ingewikkelde reorganisatie van examens en onderwijs onze oude P. S. te verhoógen tot zijn nieuwe roeping — ook onzen goeden wil door middelen, die — wij zeiden het reeds — allereerst op onzen weg liggen!

En daarom roepen wij u allen dringend toe:

Geef U op voor het lidmaatschap, door Uw kaartje te zenden naar het bureau van het S.W., Binnenwatersloot 33, òf:

Teeken op de lijsten, die voor dat doel zullen gedeponeerd worden op:

- de Societeit Phoenix,
- de Societeit Eensgezindheid,
- het Hoofdgebouw,
- de Indische Instelling,
- de Verversdijk,
- het gebouw voor Electrotechniek.

—o—

*) Als het een beetje goed loopt, kunnen dan reeds in Februari eenige der meest gewenschte uitgaven het licht zien.

Corps en Bond.

In het hoofdartikel van het vorig S. W. laat de heer Fl. den heer Ts. eenige fatale leugens zeggen, die laatstgenoemde nooit gezegd kan hebben, n.l.: En zoolang de wetten en statuten van het D. S. C. het onmogelijk maken (en sommigen noemen dat goed!) dat alle ingeschrevenen aan de T. H. S. zich als lid kunnen aansluiten, heeft men niet het recht op de leden van den D. S. B. neer te zien; als inferieure wezens en heeft de D. S. B. een reden van bestaan naast het D. S. C. Dit nu is een enorm misverstand: Al schrijft het Corps geen circulaires aan de pas van de H. B. S. gekomen nieuwelingen, om hen in eene bepaalde richting te influenceeren, toch staan zijne poorten open voor ieder ingeschrevene; (zelfs is in de wet verzuimd, vrouwelijke en mannelijke ingeschrevenen te onderscheiden). Het ééne noodige voor het Corps-

pas de deux, of bij „Fleurs et sourires.”

Het stond bij ons vast, dat wij dien avond weer den weg naar de Hoorn op moesten, dat wij de voorstelling van C-dur moesten bijwonen.

In 't bewustzijn van spoedig wederzien namen wij afscheid van onzen vriendelijken gastheer, — die onderwijl de kamer-couliés door eenvoudige ómdraaiing had veranderd in een bosch-dito — en na betaald te hebben sloegen wij den weg naar Delft wederom in.

De vaart lag strak-uit voor ons. Aan beide zijden breidde zich breed het winter-groene land, terwijl in de verte, wat nevelig-vaag, de torens en huizen van Delft opkwamen.

Het weder van den dag voorspelde een schoonen avond, wat ons niet deed opzien tegen de — nu bij ons vaststaande — avond-wandeling.

Er waren velen, die met genoegen met ons mede wilden gaan.

Ons verhaal van de te smaken heerlijkheden, wekte vrouwen en nieuwsgierigheid, terwijl de onbekendheid met

lidmaatschap is, (behalve het ingeschreven zijn aan de T. H. S.) het doormaken van 3 weken opvoedende groentijd, de eenigste en doelmatigste wijze, om in den kortst mogelijken tijd met een groot Corps en zijne vele instellingen grondig kennis te maken. Dit nu is de clou van de heele zaak. Zonder groentijd was de Bond eene getrouwe afspiegeling van het Corps in het klein en zou zijn bestaan nog ongemotiveerder zijn dan nu.

Zien de heeren Bondsbestuurders niet het belachelijke in van 2 vereenigingen, die elkaar officieel erkennen; dus elkaars onafhankelijk bestaan constateeren, en die uit precies hetzelfde soort menschen bestaan, die eigenlijk allen hetzelfde beoogen, en ten slotte met hun allen in hetzelfde kleine stadje wonen? 't Is werkelijk meer dan gek! Een ding is evident geworden, hoop ik, n.l.: dat, de 3 weken ontgroening mis te loopen, het geheele fundament van den Bond vormt. Kon ieder Bondslid het immers over zijn hart verkrijgen, er drie weken aan te geven tot dat doel, dan werd hij ongetwijfeld Corpslid, daar het Corps, als grootste corporatie, verreweg de meeste voordeelen van het vereenigingsleven biedt, terwijl de kosten vrijwel tot een minimum zijn beperkt.

Wat de heer Fl. verder schrijft over een autocratischen Senaat van het D. S. C., hij zal nu begrijpen, dat de Senaat zijn optreden volkomen voelde verantwoord, in het ongemotiveerde en onlogische, dat er zou zijn geweest in eenig ander optreden.

Dat ik in een vorig stukje sprak van 2 commissiën t. b. v. Studiebelangen, was, omdat een officieel erkennen een principekwestie is, die niets uitstaande heeft met een samenwerken voor een hoogst practisch doeleinde, als de behartiging van Studiebelangen is.

Trouwens, het zij hier ter loops gezegd, voel ik na alle besprekingen, die ik er over had, ten slotte nog het meest voor het ontwerp van de heeren F. S. L. en N. V. in het S. W. van 16 Nov. jl., die de ingeschrevenen aan de T. H. S. wilden verdeelen in studieleden en gezelligheidsleden van het D. S. C., zoodat dit tenslotte de kern der commissie t. b. v. Studiebelangen zou worden, die mettertijd zou kunnen worden gewijzigd volgens het systeem der faculteitsbesturen aan de universiteiten.

Ik eindig met de hoop uit te spreken, dat hierboven een ergerlijk misverstand werd opgehelderd

H. H. DE IONGH.

De „Eereschuld”.

III.

„Een oud man, de Tijd, stond voor mij,
„wees op het jaartal boven den zandlooper
„geplaatst (ik las 1867)¹⁾, wenkte mij om met
„hem mede te gaan en zeide: Kom, zie en
„leer”. 1964. Een droom.

„De invoering der Indische Comptabiliteitswet opende
„dus een nieuw tijdperk van finantieel beheer en regeerings-
„beleid. Jammer, dat de wetgevende macht zich van de
„hooge roeping, die in dit tijdperk op haar kwam te rusten,
„zoo weinig bewust was! Op de drie door haar vastgestelde

¹⁾ In het oorspronkelijk artikel (waarvoor de heer Nosse werd verbannen) stond (ik las 1964).

het milieu ons des te eerder deed besluiten onzen avond aldus te besteden.

Omstreeks half acht trokken wij met ons zevenen op naar de Hoorn, langs de vaart, die in zijn glim-lichtend-vlak ons een aantal sterren verraadde, welke den avond verluisterden.

De weg viel in den grauwen nacht niet lang, ofschoon wij steeds verkeerde lichtjens als het café signaleerden; zóo schenen onze gedachten op het doel van onzen tocht gevestigd te zijn.

Het café — tevens Schouwburg — lag voor ons.

Door de kleppende deur drong slechts weinig leven door, van buiten speurden wij reeds de ordelijkheid, die binnen heerschte.

Eenigszins bestaard en onder wat verwonderd gemompel, offerden wij onze twee kwartjes, en traden het lokaal binnen.

Wij hadden moeite een plaats te vinden, maar na veel gehort en gestoot zaten wij dan toch, vlak tegen den raamkant van het zaaltje.

Wij zaten niet allen naast elkaar, maar scheef en schots. Een aardig boeren-jongetje was tusschen ons en begon

„Indische begrotingen, voor 1867, 1868 en 1869, werd „sansphrase het verschil tusschen ontvangsten en uitgaven, „de sluitpost”, als bijdrage van Ned. Indië aan „de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven, uitgetrokken”²⁾

En hiermede ging men voort tot en met het jaar 1875.

Ook voor 1876 en 1877 prijken nog dergelijke posten op de begroting, maar Indië kon toen reeds niets meer opbrengen en het parlement kon zich slechts vergasten aan „de vijf millioen, die nog van vroegere saldo's over waren”³⁾

Het zijn deze bijdragen, waartegen het hevigste protest past, niet alleen omdat zij werden geheven na de Comptabiliteitswet, maar ook omdat Indië meer en meer achteruitging.

In 1873 n.l. brak de Atjeh-oorlog uit, de langdurigste oorlog, die ooit in Indië is gevoerd geworden.

„De kanker, die knaagt aan de welvaart van den Javaan” (zooals de Atjeh-oorlog wel eens is genoemd) kostte millioenen en millioenen, de haven van Tandjong Priok moest betaald worden, de aanleg van staatsspoorwegen nam een aanvang in 1875.

Maar wat het ergerlijkste is, dat is het feit, dat „gedurende het tijdvak 1857—1875 niet minder dan ruim 145 millioen Indisch geld in de moederlandsche schatkist (werd) gestort, gemiddeld meer dan 16 millioen 's jaars, terwijl het jaarlijksch gemiddelde in het tijdvak 1831—1866 nog geen 14 millioen bedragen had”⁴⁾

In 1870 had minister De Waal het voorstel gedaan „om slechts een gedeelte van het Indisch overschot ten bate van het Rijk in Europa te brengen en het excedent te reserveeren voor den aanleg van groote werken, spoorwegen, kanalen, bevoeiingen, havens in N. Indië. . . .

. . . . Een door de heeren Blussé van Oud-Alblas en Van Naamen van Eemnes ingediend amendement, om het geraamd excedent aan de bijdrage toe te voegen en dus het overschot in zijn geheel in de moederlandsche schatkist over te brengen, werd met 42 tegen 24 stemmen aangenomen” („Eereschuld” blz. 221).

Indië was zijn centen kwijt!

Maar hierbij zou het niet blijven.

„In het laatst van 1871 diende de toenmalige Minister van Koloniën Van Bosse een ontwerp van wet tot den aanleg van staatsspoorwegen op Java in. De kosten voor dien aanleg konden bestreden worden uit de overschotten, die, toen reeds tot een bedrag van circa 24 millioen, in het credit van het Rijk in Europa bij de Nederlandsche Bank gedeponneerd waren. Toen, bij de behandeling van het spoorweg-ontwerp, bleek dat al dit geld daarvoor niet dadelijk noodig was, werd het denkbeeld geopperd om het saldo bij de Bank, dat anders maar renteloos zou blijven, voorloopig te bestemmen tot amortisatie van staatsschuld. Later kon men immers opnieuw leenen voor de Indische spoorwegen! In overeenstemming met dezen wensch der Volksvertegenwoordiging, werden de overschotten, die later nog aanmerkelijk meer dan 24 millioen bleken te bedragen, naar gelang der behoefte, aan de moederlandsche middelen toegevoegd en, tot een bedrag van 30 millioen, besteed tot aflossing van Nederlandsche staatsschuld. Van de Indische spoorwegen kwam intusschen voorloopig niets, want bij de gebleken onmogelijkheid om het met de Tweede

²⁾ Mr. C. Th. van Deventer. „Een Eereschuld”, blz. 221.

³⁾ Mr. C. Th. van Deventer t. a. p. blz. 224.

⁴⁾ Een Eereschuld, blz. 223.

dadelijk, zonder schuwheid, allerlei uitleggingen te geven, van die en die, van wat wij maar konden wenschen te weten.

We willen eerst eene beschrijving geven van de zaal.

Deze was een gewone boerengelagkamer.

Aan de rechterzijde, daar wij zaten, bevonden zich een zestal vensters. De gordijnen hiervoor neergelaten. Ze waren van een wat fijne witte stof, die het licht prettig terugwierp; het plafond, dun bebalkt, was van een zeer warme, diepgele tint, zooals wij veelal vinden in oude huizen; de linkerzijde vertoonde twee ramen, tusschen welke een biljartstokkenrek met het reglement.

Aan den achterkant der zaal naast de deur was het buffet.

Hierin stond de nette stuursche juffer van den middag, bij de soepertien met boerenjongens.

Een fatsoenlijke kellner in gekleede jas liep er in en uit met bier en kopjes koffie en chocolademelk. Ook reikte hij veel jenevertjes aan, die snel en graag gedronken werden, zonder iemand merkbaar te verhitten of op te winden.

Aan de voorzijde der zaal was het tooneel, dat ik reeds

Kamer omtrent verschillende hoofdbeginselen eens te worden trok de Minister zijn ontwerp in.” („Een Eereschuld”, blz. 221—222).

Indië heeft ('t hoeft nauwelijks gezegd te worden) van die 30 millioen geen cent teruggezien!!

Terecht noemt Mr. Van Deventer deze quaestie eene „weezinwekkende geschiedenis.”

En dit deed het land, dat geen woorden genoeg kan vinden om zijn afkeer te kennen te geven van het Engelsche koloniale stelsel. En toch hoeveel eerlijker was dit.

Roorda van Eysinga riep eenmaal uit in een vergelijking van Nederlandsch- en Engelsch-Indië (in zijn artikel waarvoor hij werd verbannen: „Solo en de Resident Nieuwenhuyzen”):

„Daar (in Eng.-Indië werd nooit een penning voor het moederland geheven” . . .

Hier is de toestand lijnrecht tegenovergesteld.

's Lands vaderen belijden zonder schaamte dat zij zonder Java niet kunnen bestaan” enz.

Hier heeft de regeering Roorda erg hard over gevallen en toch deze woorden zijn ten naastenbij volkomen juist.

In 1767 werd aan de Engelsche O. I. Compagnie eene schatting opgelegd van 400,000 p. st. 's jaars.

Uithoofde van de geldelijke ongelegenheid echter, waarin de Compagnie reeds in 1773 geraakt was, schold het Parlement haar het eerst zes jaar te voren opgelegde tribuut weder kwijt, en in 1781 werd het door de schikking vervangen, dat jaarlijks uit de Indische middelen en winsten vooreerst acht ten honderd van het kapitaal der O. I. Compagnie aan hare aandeelhouders zoude uitgekeerd worden, en voorts, dat drie vierden van het overschot dezer inkomsten aan het publiek, d. w. z. aan de schatkist zouden vervallen.

Twee jaren later, in 1783, zag Engeland ook van deze heffing of van dit Souvereine recht af, totdat, gelijk het heette de Compagnie hare reeds aanmerkelijke schulden zoude afgelost hebben. En ofschoon latere acten nu en dan wederom soortgelijke bepalingen als die van 1781 bevatten, is de schatplichtigheid der O. I. Compagnie feitelijk in 1783 vervallen.”⁵⁾

Dit is dus de onnauwkeurigheid van Roorda dat hij het woordje „nooit” gebruikte. Hij had moeten zeggen „bijna nooit.”

En hoe zag het er op Java uit?

Op alle mogelijke uitgaven werd beknippeld tot in 't kleinzielige, elke cent, zelfs voor hoognoodige uitgaven, eenige keeren omgekeerd, alvorens hem te besteden.

Mr. van Deventer noemt ettelijke staaltjes (die echter aanzienlijk vermeerderd kunnen worden) op blz. 209.

De opiumverkoop werd uitgebreid, ter wille van den geldnood werd het Javaansche volk extra verdierlijkt met het heulsap, de zoo vervloekte pandhuispacht hersteld, nadat zij in 1869 vervangen was geworden door het stelsel der „licentiën” en wel op de volgende hoofdgronden:

„de kleine man werd op allerlei wijzen door de pachters afgezet;

„door slinksche middelen trachtten de pandhuishouders zich de beleende voorwerpen toe te eigenen;

„de bij tarief vastgestelde rente werd door de pandhuishouders, vooral in het binnenland, verre overschreden;

⁵⁾ A. W. P. Verkerk Pistorius: „Britsch-Indisch Beheer, blz. 6.

(Zie vervolg Derde Blad.)

heb aangegeven in zijn ontstaan, met steeds wisselend kamer en bosch coulies.

De verlichting van de zaal had plaats door middel van groote petroleumlampen, die van 't tooneel — behalve 2 kleinere petroleumlampen, links en rechts boven, — door kaarsen.

's Middags waren deze ingesmeerd met boenwas om 't snelle aangaan te bevorderen, — welk middel ik hier aan belanghebbenden verklap.

Voor 't vlugge ontvlammen van een kaars schijnt boenwas een heerlijk middel.

Er waren 80 kaarsen, zeide men ons, veertig branden voor de pauze, veertig er na.

Van uit de rechterzijde kwam dwars boven door de zaal een enorme zwarte kachelpijp, die boven 't tooneel eindigde.

Het is ons tot nu toe onhelder waartoe deze diende.

De opmerking, dat de pijp zoude wezen voor den souffleur om daardoor zich verstaanbaar te maken, schijnt mij niet toe waarheid te bevatten.

V. B.

(Wordt vervolgd.)

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 30 NOVEMBER 1905. No. 9.

in nagenoeg geen enkel pandhuis werd het wettelijk tarief bekend gemaakt;
„de rente was op zich zelf te hoog, doordat boven en behalve de winst van den pandhouder een belangrijk bedrag aan pacht moest worden uitgewonnen;
„de pandhuizen lagen meest in de nabijheid van opiumkitten, waardoor het den kleinen man gemakkelijk werd gemaakt, de centen voor het schuiven te verkrijgen door have en goed te beleenen.
„de boeken der pandhuizen werden niet of zeer onregelmatig gehouden, zoodat contrôle van het bestuur op de beleende panden, de geeischte rente enz., onmogelijk was. ⁶⁾ En.... de pandhuispacht werd in 1880 weder ingevoerd!!

Hoe vaak is er niet geweest op het gering aantal Inlandsche kinderen die de school bezoeken omdat.... het aantal scholen zoo bijzonder gering is.

Hoeveel keer is er niet den draak gestoken met de belachelijk lage sommen voor het inlandsch onderwijs beschikbaar gesteld?

Hoe vaak is er niet geweest op de zooveel betere verhoudingen in Engelsch-Indië en andere koloniën?

Hoe vaak is er niet geweest op het onzinnig gering aantal doctoren in Ned.-Indië?

Hoe vaak, maar och, waarvoor nog meer tekortkomingen te noemen? Het aantal is legio. In Ned.-Indië waren b.v. in 1901 iets meer als 2000 lagere scholen (voor Europeanen en Inlanders).

In Eng. Indië waren in hetzelfde jaar ruim 148,000 zulke scholen.

De bevolking in Eng. Indië is $\pm 8 \times$ zoo groot als die van Ned. Indië, dus in de Britsche bezitting zijn specifiek $9 \times$ zooveel scholen.

In Ned. Indië werden deze scholen bezocht door ruim 195,000 leerlingen, in Engelsch-Indië door ruim 4,5 miljoen, alzoo een verhouding (aantal inwoners $8 \times$ zoo groot) bijna $3 \times$ gunstiger als in Ned.-Indië, waarbij wij in acht moeten nemen dat het aantal Europeanen in Ned.-Indië gunstiger is. ⁷⁾

In 1902 waren er in Ned.-Indië 336 doktoren die particuliere praktijk uitoefenden, op Java en Madoera 205, d.w.z. 1 dokter op de ruim 140,000 personen!! waarbij wij nog in 't oog moeten houden dat onder deze doktoren ook de dokters djawa zijn begrepen en dat het grootste deel der medici in de voornaamste steden is te vinden. In het binnenland zoowat geen een. De residentie Kedoe b.v. met 2,4 miljoen inwoners moet het stellen met 11 doktoren (waaronder 7 dokters djawa en 3 officieren van gezondheid die allen op de hoofdplaats Magelang zijn te vinden) of 1 dokter op de ruim 200,000 personen!! Is het wonder dat in den cholera-tijd de Inlanders „sterven als ratten“?

Voor Engelsch Indië vinden we voor 1904 in de „Statistical abstract“ blz. 17 als „Medical practitioners Midwives etc.“ het getal 520,044, waaronder 133477 mannelijke en 70,644 vrouwelijke) voor een bevolking $10 \times$ zoo groot als van Java en Madoera. Rekenen wij alleen de mannelijke doktoren dan is de verhouding $65 \times$ gunstiger als op Java!! Zoo kan men voortgaan. Men zou b.v. de landrente op Java met die van Eng. Indië (landrevenue) eens kunnen vergelijken enz. enz. en men zal veelal een schril verschil opmerken.

In eene statistiek van het jaar 1885 ⁸⁾ vind ik b.v. voor eenige Fransche koloniën opgegeven voor het onderwijs:

Koloniën	aant. scholen	leerl. p. 1000 inw.
Guadeloupe	92	47
St Pierre en Miquelon	9	241
Guyane	12	67
Cochin	927	17
N. Caledonië	43	50
Senegal	12	9

alles dus belangrijk hooger dan zelfs op Java! En dan heeft Ned. Indië nog slechts lager met uitgebreid en middelbaar onderwijs! Hooger onderwijs is nog ver te zoeken.

⁶⁾ Mr. P. Brooshooft „Memorie over den toestand van Indië, deel I“, blz. 158—159.

⁷⁾ Deze cijfers zijn uit: Statistical Abstract relating to British-India.

⁸⁾ Een latere heb ik tot mijn spijt niet tot mijne beschikking. De bovenstaande vond ik in de Ind. Gids.

Jawel, maar wij hebben goed praten. Er is reeds zoo verbazend vaak op gezinspeeld en wat heeft het geholpen? Zeker, het onderwijs b. v. is in de laatste jaren belangrijk vooruitgegaan maar het is nog lang niet zoo, als in andere koloniën.

Men kan spreken over overmatige eischen, men kan de boeken en de personen doodzwijgen, maar.... kan men ze ook weerleggen?? Had Jhr. J. K. T. H. von Schmidt auf Altenstadt geen gelijk toen hij (reeds in 1863) voor een brochure over Indische toestanden als titel koos: „Niet zóó verheft gij den Javaan!!“ Hebben niet tal van personen Nederland gewaarschuwd? Hoe heeft men hen behandeld? In Nederland doodgezwegen, in Indië vervolgd met „het gewrocht der duisternis.“

Maar hiermee kan men hunne beweringen niet loochenstraffen. Zeer terecht riep de Banneling Nosse uit:

„Voorwaar, de eene Minister van Koloniën zal na den anderen verrijzen en verzinken; de eene Gouverneur-Generaal na den anderen zal naar Indië afgevaardigd worden en van daar terugkeeren; de eene Leger- en Vlootvoogd na den anderen zal aan zijnen opvolger het bevel overgeven.... de eene maitijding na de andere zal in Nederland de mare aanbrenge, dat er rustige rust heerscht“.... „Maar de evenwicht zoekende krachten der natuur drijven den spot met de woelende krachten en hartstochten der menschen, en die woelingen, zij mogen nog vijf en twintig, of vijftig, of honderd jaren duren, eens zal de Tijd komen, die niet, evenals in den door mij openbaar gemaakten droom zal zeggen komt, ziet en leert, maar die dan het Nederlandsche volk in donderende taal het: gewogen en te licht bevonden! zal toeroepen.“ ⁹⁾

Nederland ziet te weinig naar zijne mede-koloniën-bezitters. Wel merkt het fouten en gebreken op maar het verzuimt te vergelijken, het verzuimt de gevolgen te bestudeeren, die verkeerde politiek tengevolge heeft gehad.

Denk aan Spanje, spiegel u en word wijs! mocht men Nederland wel steeds toeroepen.

Denk aan 't land waar de zon nooit onderging en wiens koloniaal bezit thans is ingekrompen tot eenige luttelijke presidios op de kust van Afrika. „De Wereldgeschiedenis is het wereldgericht“.

Heeft Nederland iets geleerd? Heeft 't den grooten opstand in Engelsch-Indië de noodige aandacht geschonken? Men mag het betwijfelen, anders zou het niet dolzinnig op den geslagen weg zijn voortgehouden, zou het niet na honderden uit de Kolonie getrokken te hebben in 1883 en 1898 Indië met leeningen hebben bezwaard.

Hierover in een volgend artikel.

J.

(Wordt vervolgd.)

⁹⁾ J. J. Nosse: De werkelijkheid van een Nederlandsch-Indischen Droom“ blz. 12 en 13.

Over Wiskunde.

De eerste kerel, die een wapen voerde in het handgemeen, het was een gluisper; maar waar nú nog gestreden werd, daar legt, wie van wapens zich ledig wil houden, het af; waar nu nog wordt gestreden, is het een strijd van gluispers.

Tyr ligt intusschen in zijn laatste ure; wel was de eerste die tot slechting van geschil het zoogenaamde recht uitvond, een ongerechte lafaard; maar wie nu nog ter wering van bedrog of rooverij zijn zwaard wil trekken, legt het af; want dan schaarft zich de heele wereld zij aan zij met het gemeenst gespuis.

De eerste knijperige knutselaar, die las of schreef of centen telde, nu ja, hij was een slaaf, misschien een jood; maar nú is, wie aan dat schandelijk gepeuter niet mee wil doen, ten ondergang gedoemd.

In algemeene lijnen uitgelegd: de zonde vreet, en daarin leidt de strijd om het bestaan tot steeds ontbondener ont-aarding — tot steeds volkomener ontwikkeling, noemt dat een Darwinistisch optimistisch socialist. — Het zijn immers de ziekelingen, die op het veld der deugd niet aarden kunnen, die slechts in zieke concentratie in een uithoek van het leven zich kunnen kweken, en daar verrijnder hun vervloekte leven kunnen laten tintelen, dan kan weerstaan wie is van edeler geslacht; zoodat de adel krijgt te kiezen tusschen dood gaan of te dienen, wie hun beter zelf veracht.

Voor heldenleven blijft in dit gniepig samenleven dan ook geen anderen zin, dan onbewogen trouw te blijven aan

zichzelf, en liever te sterven dan joden te dienen en nijdige gluipers en kleine keutels met pientige oogjes.

Waar maar één jood denkt: „wie niet sterk is, moet slim zijn” en gniepig tot zijn zelfbehoud en beter verderf een nieuwe kwade streek te zamen spint, daar zijn de Christenen, die leven willen, gedwongen, mee te gaan; en elke fase van verwording geeft aan de diep verachte joden groter macht; in elke nieuwe fase van verwording zinkt, wat als hoogste eer wordt hooggehouden, dieper voor het alziend oog; en jodengeest kraait koninkrijk.

Het kwaad bedrijf van dezen tijd, de dievenhoogtijd van die samenleving, waarbij voor lang gegroeide menschen geen plaats meer is, wordt geregeerd uit het centrale krachtstation, de sciëntiarum genatrix, de wiskunde — de vreugdemachine van causaliteit en empirisme, bediend door dwergjes met dikke koppen, die vroolijk knipoogen in de bedwongen natuur en zeggen: „zoo is het”; en geld uitzetten, wetend dat het rente geeft. En de dozielsten van den ouden adel zijn, voor zoover gespaard, gebukt, en met hun overheerschers meegegaan, de rijzige lijven licht gebogen; zij krijgen dan de kruimkens van de tafels, en houden daarvoor de machines schoon, en oefenen de jonge dwergjes tot de scheeve praktijken der vaders. In hoon wordt aan de armen een zak met eere lintjes toegegooid, om onder elkaar te verdeelen, en over te twisten, en zoet te zijn; och dat zij het zagen, hun leven bij gratie van joden en nikkers en dwergen, zoover die hun diensten behoeven; och dat zij zagen, hoe zij in dit dienend leven komen om hun ziel.

De verstandhouding dezer gemeenschap is een wiskundige, is van natuurdressuur en gifgemeng en centengetel; de kwade mannetjes viere feest en zetten elkaar schaakmat. Maar wat ook hun priesters en dominees zeggen of draaien: geen, die gif roert, geen die een cent bezit, zal ingaan in het koninkrijk der hemelen.

Een enkel ridder, groot van lijf en van zeer ouden adel, die niet is gevallen en niet heeft gebogen, doolt eenzaam rond; bij mistigen maneschijn over het weer ligt hij te droomen in een ouden waterwilg; daar rijzen hem zijn groote blonde broeders uit den ouden tijd, den tijd van zon en strijd, en jacht en liefde — en daar rijst hem zijn witte vrouw van lang geleën, die weeft de nevelen al dicht om hem heen, tot het verlorene lijf glijdt in het koele water weg.

En als hij vaart ten hemel is het de derde dag.

Maar in de wereld is de klad gebracht; de wereld is van bochels en verneukelingen.

JAN VAN DER ZEE.

Wedstrijd Amateur-Photografen.

Wij hadden even de gelegenheid, de tentoonstelling van fotografisch werk te bezichtigen, dat van alle zijden is ingezonden bij gelegenheid van bovengenoemden wedstrijd. Het feit, dat de termijn van inzending, oorspronkelijk in het voorjaar gesteld, zoo ver moest verschoven worden, gaf den indruk dat het enthousiasme niet zeer groot was, maar, wie de tentoonstelling bezoekt, zal zien, dat dit vermoeden onjuist was. Er is inderdaad knap werk geleverd.

De inzendingen van studenten uit Amsterdam, Delft en Utrecht zijn daar, om te bewijzen, dat een amateur, wien de lust is gegeven zich voor vervolmaking van zijne kunst (men spare mij beschouwingen over de vraag of kunst hier het juiste woord of begrip is) veel tijd en moeite te getroosten, het werkelijk kan brengen tot een hoogte, waarbij het gewone „kiekje als aardige herinnering” plaats maakt voor het artistieke van de bewerking.

De wedstrijd was in drie afdeelingen ingedeeld.

Afd. I. Contactdrukken.

- 1e prijs: J. C. Kolling.
2e „ A: Langguth Steuerwald.
2e „ B: P. Mikmak.
3e „ A: Baart de la Faille (Utrecht).
3e „ B: Rombouts.

Afd. II. Vergrootingen.

- 1e prijs: Baart de la Faille
2e „ niet toegekend.
3e „ A: Mikmak.
3e „ B: Langguth Steuerwald.
Diploma verdienstelijk werk: J. Harte.

Afd. III. Diapositieven.

- 1e prijs: niet toegekend.
2e „ Langguth Steuerwald.
3e „ Snitsler.

Diploma verdienstelijk werk: Mikmak.

De Senaat van het Delftsch Studentencorps had eenen prijs beschikbaar gesteld voor de beste inzending der tentoonstelling. Deze werd toegekend aan den heer Langguth Steuerwald, die dan ook inderdaad uitstekend werk heeft geleverd.

Eindelijk mag allerminst worden vergeten een toepasselijke prijs, door het bestuur van de vereeniging „Vogelweerbaarheid” uitgelooft, en toegekend aan de buitengewone inzending van den heer H. Grevers. Een interview van den gelukkigen bekroonde en het bestuur voornoemd, stelde mij in staat, mede te deelen, dat de prijs bestond uit vier welgeschapen Tieler-sijsjes in monumentale woning en de inzending uit drie prachtwerken: „Rivier bij Soekaboemi”, „Schaepekens” en „Nijmegen bij Nacht”.

Reeds is gezegd, dat de inzendingen hier en daar blijk gaven van een merkwaardig goede techniek. Enkele goed-geslaagde gomdrukken trokken bijzonder de aandacht. Daarbij komt, dat de aantrekkelijkheid der geheele verzameling niet weinig verhoogd wordt door een aantal inzendingen hors concours, waaronder van de heeren Charles Abraas te Delft, Deutmann te 's Hage, Idzerda te 's Hage, Müller te Hamburg, J. Gray Annan te Glasgow, A. Horsly Hurton te Londen, Denachy te Parijs, M. Noëll te München e.a. De beide eersten exposeeren zelfs enkele te Genua bekroonde werken. Een en ander maakt, dat hier werkelijk de gelegenheid wordt geboden, fotografisch werk te bewonderen, als men slechts uiterst zelden bijeen zal vinden en wij kunnen onzen lezers dan ook in gemoede aanraden Vrijdag en Zaterdag tusschen 1 en 5 uur eens in het Logezaaltje, Choorstraat 16a te gaan kijken.

V.

INGEZONDEN.

Voor den heer J.

Mijn grooten dank voor Uw schrijven in „Studenten-Weekblad no. 8.” Het wekte mijn grootste verbazing, dat ge werkelijk zooveel arbeid besteedt hebt aan mijn brief — die ten slotte, door 'n grove vergissing in dit blad verscheen.

Mag ik U de geschiedenis vertellen?

De J. is een vriend van mij wien ik op een zeer triesterigen dag — een brief — een persoonlijk schrijven (let wel) deed geworden. Dat epistel was o.m. een korte behandeling van zijn „Aanteekeningen op Kritiek” een stukje — entre nous — ver beneden zijn macht.

De J. nu had momenteelen plaatsingswaan, een treurig gevolg van zijn goed willen: „het S.W. vooruit te helpen.” Onbekend met „Eereschuld”, „suikercultuur” — geheel vreemdeling op Indisch gebied — rangschikte hij mijn argumentlozen brief onder een van de vele gevallen van critiek door hem niet opgesomd. En misschien wel onder de goede critiek. Uw stuk zal hem nu zeker wel het tegendeel bewezen hebben.

Een allerleukst voorbeeld van vergissingen geeft die brief op Pag. 55 S. W.

- 1e. Ik praat niet — met argumenten — over Eereschuld — noem evenwel meerdere afdeelingen critiek op — in De J.'s ingezonden stuk vergeten.
- 2e. Ik critiseerde niet, doch „leuterde” maar wat, — een kwestie die De J., alleen met mij te beoordeelen heeft.
- 3e. „Van al de bronnen die hij (dat zijt gij mijnheer J.) opnoemt, ken ik slecht, heel slecht: de ware. Nu moet ge weten, geachte heer J., dat in plaats van dat woord de ware „De Waal” in mijn brief stond!!!! Gij begrijpt dat ik hiermede bedoelde „Onze Indische financiën” door E. de Waal, (Nyhoff 1877—1884).

Geachte heer J., ik zou nog lang op deze manier door kunnen gaan. Eenigszins zijt ge te benijden een zoo makkelijke gelegenheid tot critiseeren te hebben gehad. Zeer makkelijk zou Uw weerwoord met véél meer bestrijdingen tegen mijn schrijven gepaard kunnen gaan. Nogmaals dank voor de moeite, die ge U getroost hebt mijn artikel te ontleden.

C. O. I. A.

Aan J.

„Wie stil blijft staan, om elken hond, die hem aanblaft, met steenen te gooien, bereikt nimmer het doel van zijne reis”, met deze aanhaling, en plechtige verklaring, dat hij voortaan op zulke artikelen niet meer zal antwoorden, besluit de Delftsche heer J. zijn 2 kolommen van antwoord op C. O. I. A. en geeft hiermee een voorbeeld, hoe de menschelijke geest in een enkel uur soms een te voren niet te vermoeden vlucht kan nemen. Want ware hij bij het begin van zijn stuk zoo verstandig geweest, als bij het einde, dan was zijn artikel ongeschreven gebleven.

Intusschen, wij zijn hem dankbaar voor zijne verdediging, die velen een genoeglijk oogenblik zal hebben bezorgd, want het is altijd wel leuk als een verwaande schooljongen van zijn meester voor 't broekje krijgt en vooral de meester zich daarbij zoo heerlijk meesterlijk en meesterachtig gedraagt.

Alleen voel ik wat medelijden met onze Amsterdamsche Indische specialiteit, want als mijnheer J. wist, wat hij in diens leventje heeft verwoest, dan, misschien was zijn beleedigd auteurshart minder fel geweest in zijne wraak.

Wie hem (A.) gekend heeft vóór Vrijdag, loopt hem nu op straat voorbij.

Toen een dandy, altijd neus-in-de-wind, gaande langs de straat kalm-deftig, zonder lach, doch om zijne lippen alleen een ironischen glimlach over de pee-igheid van het menschedom; in gezelschap steeds sprekend over Indië: Eereschuld was zijn stokpaardje (misschien wel 'teenige, waar hij iets van wist!): Hij wou er een artikel over schrijven. Toen schreef J. 't zijne! Natuurlijk deugde daar niets van!

Nú schuwt hij het gezelschap; op straat loopt hij met hooge schouders, zijn neus in zijn jas gedoken. Bovenop zijn hoed is een groote witte vlek: (hij liep er Vrijdag mee tegen een gewitte muur) nog hangt de schuier aan de wand, die anders driemaal daags gebruikt werd voor 't minste stofje.

Hij heeft zijn meerdere gevonden, en dat maakt hem ongelukkig. Want de heer J. is zijn meerdere, per se, in alles: C. O. I. A. is belachelijk; wie schrijft nu zoo; wie vliegt nu op om een kleinigheid; wie doet stormen loeien in een bitterglasje met water? C. O. I. A. is dom, want hij meende, dat De J. = J.

Erratum humanum est, zegt J. (bedoelt hij niet errare humanum est?); C. O. I. A. is een ezel, dat hij zooiets denkt! Of meent J. maar, dat C. O. I. A. dat meende?

Me dunkt eene aandachtige lezing van A.'s stukje leert, dat C. O. I. A. dat niet meende: als je aan Mijnheer X een brief schrijft, dan stel je hem toch niet de vraag: „Indien ik dien Mijnheer X eens zoo en zoo schreef?”

C. O. I. A. is wel ongelukkig: het drukfoutenduiveltje speelde hem parten: hij droeg uitdrukkelijk op aan De J., maar de zetter wist het beter.

Maar was dit maar het eenige ongeluk! Hoe komt iemand er nu toe, zoo iets te schrijven als van die „de ware” bronnen? Maar schreef hij dat wel? Of stond in de copie soms in plaats van die „de ware” soms „de Waal” kan dat niet?

Gek, C. O. I. A. leutert maar wat, alleen uit zucht tot tegenspraak, en toch vindt hij nog gelegenheid als teen-trapper dienst te doen en als te-warm-theelichtje, want hij maakt iemand kokend, die niet kokend behoefde te worden.

Bovendien wordt hij vijfmaal, of meer, tot „uitroeper” uitgeroepen: ik houd wel van variatie van woorden, in proza.

Hoe dit ook zij, feit is, dat

C(ritiseerend) O(nbenullig) I(s) (C.O.I.) A.,
en dat dit verdraaid aardig, en geestig, gevonden is.

Amsterdam.

J. F.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

Ingekomen inzendingen voor den
Nationalen Studenten-Foto-Wedstrijd.

AFDEELING A.:

Motto:	Nihil Sine Labor	8 stuks.
„	Luma	14 „
„	Beter laat dan nooit	2 „
„	Zonder motto	9 „
„	Alura	10 „
„	Wick	9 „
„	Mooi Gelderland	12 „
„	Nil Sine bene	2 „

Motto	Eenvoud	7 stuks
„	Utrecht	6 „
„	Z. N.	6 „

AFDEELING B.:

Motto:	Beter laat dan nooit	1 „
„	Lux	7 „
„	Utrecht	4 „
„	Mooi Gelderland	3 „
„	Push	4 „
„	Alura	3 „

AFDEELING C.:

Motto:	Lux	1 raam.
„	Beter laat dan nooit	3 stuks.
„	Mooi Gelderland	1 raam.
„	Alura	3 stuks.

Tentoonstelling der foto's, benevens inzendingen van den Nederlandschen Kunstkring, en van den heer W. H. Idzerda, kunstfotograaf Den Haag, in het gebouw der Loge, Choorstraat 16a, Delft, op Donderdag 30 November, van 's namiddags 2 $\frac{1}{2}$ —5 uur; Vrijdag 1 en Zaterdag 2 December, van 1—5 uur.

De Jury is samengesteld uit de Heeren:

W. H. IDZERDA,
Kunstfotograaf, Den Haag.
A. F. GIPS,
Hoogleraar aan de T. H. S.
J. A. K. VAN HASSELT.

APOLLO.

Invitatie Symphonie-Concert, Woensdag 6 Dec., des avonds te 8 uur, in den Stads Doelen, met welwillende medewerking vanden Heer W. DE IONGH, Eerelid van het Bestuur, piano, en van mej. BETSY SCHULTZE, violoncel.

Op de repetitie, Maandagavond om 8 uur, op de Eetzaal der S. P., kaarten te verkrijgen en Vrijdagmiddag 1 Dec., van 4—5 $\frac{1}{2}$ uur, aan de leestafel op de S. P.

Het plaatsbureau zal geopend zijn Woensdagmiddag, van 1 tot 2 uur.

Interacademiale Voetbalwedstrijd Delft—Leiden, Vrijdag 1 December, op het terrein van H.V.V.

ODIN.

Maandag 11 Dec. Groote Scherm- en Worstelwedstrijd.

AGENDA.

DEN HAAG.

Vrijdag 1 December. Ned. Tooneel: „De massière”; 8 uur.
Zaterdag 2 December. Fransche Opera: „La vie de Bohème”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 1 December. Groote Schouwb.: „Haar terugkeer”; 8 uur.
Zondag 3 December. Groote Schouwb.: „Kunstlievende dames”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

J. JANSE
repeteert Wiskunde.
KOORNMARKT 54.

TE KOOP:

een STOOMKETELTJE
en eenige Machineonderdeelen.

Te bezichtigen en te bevragen Werkplaats Hoofdgebouw
TECHNISCHE HOOGESCHOOL. (306)

Te huur aangeboden:

een zeer mooi gemeubil.
Zit- en Slaapkamer,

op zeer netten stand. Brieven franco onder No. 4044S.-W.,
aan het Bureau van dit Blad.

Wijnhandel L. PENNING,

Café-Restaurant, Binnenwatersloot 1.

Wilt U overtuigd zijn **zuivere Wijnen** te ontvangen tegen **billijke prijzen**, doet dan uw bestellingen aan bovenstaand adres, daar de Vertegenwoordiging van „**THE CONTINENTAL BODEGA COMPANY**” voor Delft aan mij is opgedragen.

De goede naam, welke „The C. B. Cy.” ook onder H.H. studenten heeft, is mij een reden te meer, om mij bij voortdoring voor levering van wijnen aan te bevelen.

Uitgebreide Prijscourant
- steeds verkrijgbaar. -

L. PENNING,
Vertegenwoordiger van „The Continental Bodega Company”.

EGLISE WALLONNE.
Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

AANGEBOEDEN:
Eet- en Koffietafel.

Adres Bureau van dit Blad.

AANBEVELING tot het
verhuren van Piano's en Orgels.
F. J. RAAR, Nieuwstraat 6.

„**MAISON HAAS**”,
Koornmarkt 34.

Uitzending v. dagelijksche diners à 80 ct.,
zijnde: **Soep, Vleesch, Groenten, Aardappels**
en **Fruit of Pudding.**

Bij abonnement van **10** bons, geldig **15** dagen, à **75** cent.
Bij abonnement van **20** bons, geldig **30** dagen, à **70** cent.
Eettafels disponibel. Zelfde conditiën.

DELFTSCHE
Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend,

W. DE HOOGH.

Billart-Concours

- aangevangen 14 Nov. 1905 -

in het Café-Restaurant „**BAVARIA**”,

voorheen „**DE PHOENIX**”.

VIER PRIJZEN.

1e Prijs: **Kunstvoorwerp naar keuze**
ter waarde van **f 40,-**
2e " " " " " **20,-**
3e " " " " " **10,-**
4e " " " " " **5,-**

Aanbevelend, **L. PENNING.**

ANTIQUITEITEN

als **St. Nicolaas-Cadeaux.**

Oudheden in Delftsch Aardewerk en Porcelein.
Oud Zilver, Koper en Tinwerk.

ANTIEKE MEUBELN.

GEERWEG 10,

eerste huis van af de Annastraat, DELFT.

Passage-Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,

Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij „Rotterdamsche Lloyd”,
via **Rotterdam-Marseille.**

Stv. Mij „Nederland”,
via **Amsterdam-Genua.**

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

HEDEN VERSCHEEN:

De Trappenbouwer.

Het Trapteekenen, maken en stellen

DOOR

JOH^s. VOETBERG,

Directeur eener Ambachtsschool.

40 Platen in Portefeuille.

Uitvoerige beschrijving van het teekenen, maken en stellen van trappen.

Prijs / 8,—.

Men vrage het uitvoerige prospectus aan.

Voorhanden in den Technischen Boekhandel **J. WALTMAN Jr., Delft.**

Handleiding bij de studie

DER

Integraalrekening

DOOR

M. D. CHARLOUIS.

Prijs gebonden f 4,90.

Uitgave van **J. WALTMAN Jr. — Delft.**